

การขอจดซื้อบริษัทกลับคืนสู่ทะเบียนกับการเพิกถอนการจดทะเบียนเสร็จการชำระบัญชี นางสาวพรเพ็ญ อินทร์ไทยวงศ์*

แผนกคดีพาณิชย์ในการสืบสภาพนิติบุคคลในประเทศไทยซึ่งพบบ่อยครั้งและมีข้อโต้แย้งขึ้นสู่ศาลฎีกามากที่สุดมี ๒ รูปแบบ คือ การที่บริษัทถูกนายทะเบียนซื้อออกจากทะเบียนเป็นบริษัทร้าง และการที่บริษัทจดทะเบียนเลิกบริษัทและจดทะเบียนเสร็จการชำระบัญชี ปัญหาที่โต้แย้งกันสู่ศาลฎีกาคือ เมื่อบริษัทถูกนายทะเบียนซื้อเป็นบริษัทร้างหรือจดทะเบียนเสร็จการชำระบัญชีแล้ว ต่อมาตรวจสอบพบว่าบริษัทมีทรัพย์สินเหลืออยู่ เช่น ที่ดิน อาคารโกดังเก็บสินค้า หรือมีหนี้สินค้างชำระแก่บุคคลภายนอก เช่น บริษัทถูกฟ้องเป็นจำเลยในคดีแพ่งให้รับผิดชอบต่อบุคคลภายนอก ต่อมาศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้บริษัทชำระหนี้แก่โจทก์ผู้เป็นเจ้าหนี้ บริษัทไม่สามารถจัดการทรัพย์สินได้ และเจ้าหนี้ไม่สามารถบังคับชำระหนี้ได้เมื่อตรวจสอบพบว่าบริษัทยังมีทรัพย์สินอยู่อีก เพราะบริษัทไม่มีสภาพนิติบุคคลแล้ว ผู้ถือหุ้นหรือเจ้าหนี้จึงมายื่นคำร้องหรือฟ้องบริษัทและผู้ชำระบัญชีเป็นจำเลยเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งให้จดซื้อบริษัทกลับคืนสู่ทะเบียนหรือเพิกถอนการจดทะเบียนเสร็จการชำระบัญชี

อย่างไรก็ตาม การฟ้องหรือยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้บริษัทจำกัดที่สืบสภาพนิติบุคคลไปแล้วกลับคืนมาเป็นนิติบุคคลนั้น มักเกิดความสับสนในการบรรยายคำฟ้องหรือคำร้องและการมีคำขอบังคับให้ศาลมีคำสั่ง เพราะการสืบสภาพนิติบุคคลระหว่างกรณีบริษัทถูกนายทะเบียนซื้อออกจากทะเบียนกับกรณีบริษัทจดทะเบียนเสร็จการชำระบัญชีนั้นแตกต่างกัน การขอให้บริษัทกลับคืนมาเป็นนิติบุคคลจึงมีคำสั่งแตกต่างกันด้วย ซึ่งจะได้อธิบายเปรียบเทียบความแตกต่างในบทความฉบับนี้และฉบับต่อไป

กรณีศึกษาตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๗๕๙/๒๕๖๑ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอยู่ระหว่างฟ้องคดีเรียกให้บริษัทรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนฐานละเมิด ระหว่างพิจารณาคดีดังกล่าว บริษัทถูกหนี้จดทะเบียนเลิกบริษัทและจดทะเบียนเสร็จการชำระบัญชี ทำให้เจ้าหนี้ได้รับความเสียหายไม่อาจดำเนินคดีต่อไปได้ เจ้าหนี้จึงมาเป็นโจทก์ฟ้องคดีขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนเสร็จการชำระบัญชี ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า เมื่อบริษัทถูกฟ้องเป็นคดีแพ่งให้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนในมูลละเมิด แม้ศาลยังมิได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดเกี่ยวกับความรับผิดชอบของบริษัท แต่ก็เป็นหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นซึ่งต้องเปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงินตามมาตรฐานการบัญชี การที่บริษัทยื่นคำขอจดทะเบียนเลิกบริษัทต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทและต่อมาได้จดทะเบียนเสร็จการชำระบัญชี

* เลขานุการแผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจในศาลฎีกา

โดยจัดส่งรายงานการชำระบัญชีซึ่งรวมถึงงบการเงินเพื่อประกอบการจดทะเบียนเสร็จการชำระบัญชี
อันเป็นระยะเวลาภายหลังจากที่บริษัทถูกโจทก์ฟ้องดำเนินคดีแพ่ง โดยไม่ปรากฏว่ามีการระบุหนี้สิน
ที่อาจเกิดขึ้นกรณีบริษัทถูกฟ้องและคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลไว้ในหมายเหตุประกอบ
งบการเงิน จึงเป็นการกระทำที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี เชื่อได้ว่าการชำระบัญชีกระทำไปโดย
ไม่สุจริต ต้องถือว่าการชำระบัญชียังไม่สำเร็จลงตาม ป.พ.พ.มาตรา ๑๒๗๐ วรรคหนึ่ง ศาลฎีกา
พิพากษาให้เพิกถอนการจดทะเบียนเสร็จการชำระบัญชี ให้ผู้ชำระบัญชีดำเนินการชำระบัญชีต่อไป
โดยถือว่าบริษัทยังคงตั้งอยู่ตราบเท่าเวลาที่จำเป็นเพื่อการชำระบัญชี

แผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจในศาลฎีกา

แผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจในศาลฎีกา

แผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจในศาลฎีกา

แผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจในศาลฎีกา
ฎีกาพินัย ๒๕๖๗

แผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจในศาลฎีกา

แผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจในศาลฎีกา

แผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจในศาลฎีกา

แผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจในศาลฎีกา

แผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจในศาลฎีกา